

بو یوک محبوسه

پنجشنبه کونلری چیقار ادبی و علمی مجموعه در.

نسخه سی

نومرو

۲

مدیر و امتیاز صاحبی م . زکریا

۱۰ غرو شادر

اينك سېلر

پسې کافی درجه ده تا مین ایدیله یلسین . افراد ایچون اولدینی کی اقوام ایچون ده اقتصادی استقلال حریتک اک برنجی شرطیدر .

« ۵ — طوبراڭ ثروت طبیعیه سنی استحصالده برلیات کافی کوسترمک ، یعنی درجه کافی ده علمی برانکشافه مظهر اولق لازمدر . آشکاردر که استحصال ، استخراج اولونمایان طبیعی ثروتلر برملکت ایچون بر قوت دکل ، فقط احتراصات اجنبیه یی تحریکه بر آتددر . زنکین بر طوبراڭ ، شیمدیک علملردن بهره سز بر خفاک النده قانجه عمره ویرم . اوله بر طوبراڭده یاشایان اهالی ده اوزون مدت خارجک تسلطندن امین قالاماز . چونکه اجنبیلر دائمیا اوطیبی ثروتلرک استحصالنه قوشارلر . »

بزم درمیان ایتدیکنم شرطلردن دها عملی اولان بوشرطلر یکی استقلال قازانه جق کوچوک ملت نظر دفته آلنه رق سردایدیلشدر . معافیله کندی حقمن ده ده تطبیق ایتکده بر محذور یوقدر . بوشرطی حائر اولمایان بر ملت یکیدن استقلال قازانامابه جنی کی ، اسکیدن مستقل اولوب ده بوشرطلری جامع اولمایان بر جمعیت ده واستقلالیه ادامه یه لایق دکل دیکندر .

بوشرطلردن برنجینه ویریله جک جواب : آتی یوز سنه دن بری حکومت اجرا ایتکده اولمقلمزددر . آتی عصر قوجه سلطنت سورن بر ملت هر حالده حکومت قابلیتندن محرومیتله اتهام ایدیله من . صوک سنه لرده کورولن اداره سز لکمز ، هرملکت حیانتده کورولن کچی بر بجراندن باشقه برشی دکلدر .

ایکنجی شرط بلفاً مابلغ موجوددر . نووکلک حقیقه سوز کوتورمن تاریخی بر تشکله مالکدر . صوکرا تاریخی آبدلریمز ، جامع لریمز ، ادبیاتیمز ، بر جوق مدیت اثرلریمز واردر که بزم تاریخی ماضیمیزی اونو عادیتمیزی وثبیت ایتدیکنمیزی کوستریمز .

اوچنجی شرطک وجودی ایسه ، درت سنه لک حربله مثبتدر . استقلال ایسته مه یی بر ملت درت سنه هر فداکارلده قانلانهرق قان دوکزدی .

دردنجی ویشنجی شرطلر بزدن زیاده یکی دوغه جق ملت ایچون واردر . چونکه ذاتاً سیاسی بر جمعیتک تأسیسی بوشرطلرک وجودینه وابسته در . بونلر اولمادقجه بر جمعیتک سیاسی موجودینی قبول ایدیلز .

شوالهده فرانسز حقوقشناسنک کوستردیکی شرائط اعتباریلده ده ، نووکلر استقلال حقنه مالکدرلر . اوله ایسه اولومدن قورققده معنا یوق . هیمزک یاپه جنی شی حرثی استقلالازی قورقارمق وعصری بر ملت اولق ایچون موجود اکسیکاربمیزی تماملامقدر . م . زکریا

قاله خان المذن طوتوب اوک سوقاق مریدونلری چیقاریرکن .

— یارین یسینی ازبرملکه باشلایه جقسک ، دیدی .

اووقت بش یاشنده ایدم ، حرکلی جزئری یوزندن ییله او قومقده کوچک چکیوردم ، قاله . نک سوزی فنا بر خبر کی ایچمه چوکدی .

صوبانک باشنده بیاض مشق کاغدی اوستنه چیقارتمه لریمی یاپیشدیرکن هپ بواز برک فلا کتی دوشونویوردم ، اقسام اوستی بابام قرصی جلدلی برقران کتیردی . اولا اویدر یوب باشمه قوید بر دیرلر ، نماز سورلرندن باشلا یوب یسینه دوغرو کتابی یاپراق یاپراق چویردم ، یسین سورده سی تام یدی صحیفه ایدی . بن یوقدر جوق سطرری ممکن دکل عقلمده طونامازدم .

درین درین دالمشیدم ، بردن ذهنمه غایت اینجه بر فکر کلدی : قرآنی آجوب صحیفه دیلری هیچ بللی ایتمه یه رک بتون یسین یاپراقلری قوپاردم و سر کوچک طومار یاپوب خالینک کوشه سنه صوقدم . کوزلرم مسرتله باندی ، یارین قاله خان صورا جق ، بن بوغنی بوکوب : — یسین یوق که ... دیبه جکدم .

فقط باشقه بر قرآن بولونه ییله جکمی هیچ دوشونمه مشدم . بنم دوشونمه دیکم بو شی قاله خانک عقلنه کلدی ، یوزمه آجی ، آجی باقدقدن صوکره قباحلی بولدینی ایلقسز بر چوجفک مندرینی قوتلوغنه ویردی ، و مکتبدن قوغدی . بووقعه یی دیزلرم تیتربه رک سیرایتدم ، وقاله خانک کتیردیکی باشقه بر قرآندن چوجفکلرک خنچتریفه بکزه یی مقامیله ، یسینی ازبر ایتکه قویولدم ، حیانتده ایلک یاپدیم حیلله بودر .

مکتبده هفته ده بر کون دیوان اولق عادتدی ، هر دیوانده بر دکنک قیران خواجه خانه ایرتسی کون باغچه سی اولانلر بر دال کسوب کتیرلردی . بر کون هیچ سومه دیکم پیس بر جوجق بنی قیزدیردی ، خواجه خانه شکایت ایتدم ، التماسی اولدیمدن بوچوجفک پنجه نیه بر قاج صوبایه جکی محققدی . چهارشنبه اقسامی بتون خصملریمک باغچه سننده دوندم ، دولاشدم . یدی ، سکیز بوغوملی ، سرت ، قوتلی بر قیزلجق دالی سجدم ، باجی یه صوبدیر یوب ایرتسی صباح ، بالطومک النده مکتبه کتیردم و خواجه خانه هدیه ایتدم . قادیخیز بوسچمه دالی او قدر سودی ، که بتون کون هلال برنده قوللادی ، رحله سنک اوکنده دوران چوجفکلرک کمال برنده سطرلری هپ بودکنکک بوغوملی او حیلله تعقیب ایتدی ، خواجه خانک بوابتلاسی کوردکجه بر طرفدن چوجفه باقیور ، دیکر طرفدن

الرمی اوغوشدو ویریدم .

اوکون حقیقت دشمن بودکنکله دایاق ییدی ، بوغوملری آووجینک کیکلرینه قدر دوقوندی ، حایقیره حایقیره آغلادی . حیانتده یاپدیم ایلک فنالق و آلدیم ایلک انتقام بودر .

آره صره روم ایل قواغنه مسافر کیدردک ، بوراده غایت اسکی بر طایبه واردر ، بو طایبه نک بردن براز یوکسک دوواردن صوکره چن باشلار ، و بوياك طوب بوچانکک آلتنده صافلی دورر .

کوندوزلری طایبه نک اطرافنده درت دوندم . او یورکن آووجی چنتو ایله ثورتولش دوواریک صاچاغمی کدایینه دایار ، بن قوشارکن آووجک سورتونه سورتونه عادتایانور کی ایصمنسندن منون اولوردم .

برسنه قواغه تکرار کیتدک ، عینی طوائف باعق ایسته دم ، بوم او قدر بیومشدی ، که دیوارک صاچاغنی طوته ییلمک ایچون اکیلککیم لازمدی ، برآن دیکزه قارشى دوردم ، یواش یواش ، بویک اکیلکه دن بودوواره مساری اولدینی کونی دوشوندم ، ایچمه اغیر بر هوا چوکدی . ایشته ایلک حسرتم بودر .

بهاریه یالیزدن برنده افرامدن بر جوجفله دیکزه قوم آتوب اکلن یوردق ، بروقت ، قومی اووجده طوتوب قارشیده کاغذخانه یه کیدن برنجکیلی قایه ک های وهوبنه دالمشیدم . ارقداشم :

— شونی الکن آتسه ک ! . . . دیبه دیرسکه ووردی ، کندیمی ضبط ایدمه مه یوب دیکزه دوشدم ، دیکزک آتی بطاقدی ، کیت کیده چوکیوردم ، برآن صو جگمه کلدی ، ارقداشم قاجوب کیتشدی ، دیکزک طوزبنی طاتدقدن صوکره تولوم آجیسیله حایقیردم ، اخرتلاک قاپیدن قوشدی ، اوله جان هولله بنی چکدی ، که کندیمی بر ثانیه ده اسکله باشنده بولدم ، ایلک کچیردیم تولوم تهله کسه سی بووقعه ایدی . کونلردنبری مسافرلکده یاتیوردم ، بنی اومدن نیچون آیدرقلرینک فرقنده ییله دکدم ، یا عده هر زمان بر قاج چوجق ویرایکی او یونجاق و اطرافنده قادیلر کولیور ، تباحم اونوتولیور ، خرجینم عفو ایدیلیوردی . برکون پک حرمت ایتدیکن بر قومشو قادن المذن طوتوب بنی اوه کتیردی ، انهمک اوداسنه کیرنجه شاشیردم ، قالدم ، صاب صاری برقادین ضعیف وجودینی دیواره دایامش ، چکیک کوزلریله بکا باقیوردی . فریاده اوستنه ایتلدم ، هیچ بللی ایتمه یه رک صیزان کوزیاشیرله بنی اویدى ،

كون، شيمدكيكرله مقايسه ايديله ميه جك قدر جانلي،
قونلي اثرلره، ياشايان و ياشاتان براديباته مالک
اولاجقدق ...

«دارالبدایع» ارکاني ويکی تياترو مؤلفلری
نهديرلرسه ديسينلر، بن اودونکی ابتدائی،
بسيط فقط جانلي و ملي اثرلری بونونک متکمل،
ظريف، اک صوک تماشا قاعده لرینه مطابق «آدابه»
اثرلرینه شدتله ترجيح ايدنلردم . ساخته،
کولونج ر آلافرانقه لاق جلاسنی مدنيت صانه رق ملي
روحدن اوزاقلاشدینی نسبتده کندیسینی يوكسه لمش
کورده زاولای و رنگسز بر صنفه قارشى اوج
بش کره اويناقدن صوکره بر کناره آيئدغه
محکوم «آدابه» بيه سرله، بوراده حقیق بر تماشا
حياتی ياراييلاماز .

دوشونکرز بر کره : فرانسز حيسانه،
قرانسز ذوقته کوره يازبلش علی العاده بيه سرلری
بر قاج اسم و بر قاج نالی وقعه دكيشد بيه روك مملکت مزه،
حيات مزه اويديرمه چاليشمق نه قدر زوراکي و صنعتدن
نه قدر اوزاق بر حرکتدر هله او بيه سرله، دارالبدایع
بعده شيمدی يه قدر اويناقلر کي، اورنه درجه ده
مؤلفلرک کچيچي مودالره تبعاً يازدقلری قيمتسز
شيردن اولورسه، بويامه ادبياتک نه جالسز
ونه جيليز بر ماهيته اولاجق قولايجه تخمين
ايديه بيليرز . يريوزنده هيچ بر ملت يوقدرکه
باشقارملتک محصوللرينی «آداتاسيون» اصوليله
کنديسنه مال ايديه زك جانلي و ملي براديبات يامغه
قاليشمش اولسون اصنعت هرملتک کندي روحدن
دوغان واوروحي عكس ايتديره ن اک صمبي بر
محصولدر، او محصول نه قدر ابتدائی بر ماهيته
بولونورسه بولونسون، داخلي تكميله ياواش ياواش
يوكسه لمک و يوكسه لمتکه ناصرددر . بوند خارجي
عامللرک ده تأثيري افكار ايديله من، لکن فردی
بنيه ناصل خارجدن آلدینی عنصرلری هضم و
تمثيل ايديه روك داخلي نشوونماسيله ياشارسه، اجتماعي
يعني جاللي بر محصول اولان صنعت ده عين صورته
ياشار و تكميل ايدر . باشقا برمحيطدن عيناً نقل
ايدلديکي ايچون ملي عضويتک خارجنده قالان بو
«آدابه» تماشا ادبياتی، بر ليونلق محصول کي،
جیلير، ساخته برحيات کچيرمک و آرزمانده
قورويوب بولسک محکومدر . چونک بونونکی
حيات مزه، ملي هيچانلر مزه، اجتماعي يارالرمزه، خلاصه
بونون وارلغمزه يابانجي قالمقن قورولا توماز، چونک
باشقا بر ذوق، باشقارملتک، باشقا برمحيطک،
باشقار بر احتياجک محصولدر .

«دارالبدایع» هيئت مملکتده تياترو ذوقتي
خالقه طاندرمق ايسيتورسه، پارس بولوارلردن
آلدینی تيپلرک باشنه فس قوعق صورتيه کولونج
وساخته بر ملي تماشا ياپديره جفته، اسکی يونان
مخلده لرندن باشلايه رق تماشا ادبياتک بين الملل
اک بونوسک محصوللرينی «ايسن» «هاري بهق» «هاري
بيورسون» ه قدر بوتون قلاسيکر، رومانتيکر،
الح ... داخل اولدینی حالده تيز بر تورکجه

ايشه ياشلايه لم . سوکرا ياواش ياواش کندي
آراضدن ده تياترو مؤلفلری يتيشير . مثالي
ايسنه رسکر، ايشته احمد و فيق باشانک موليه رذن
نقل و حيات مزه تطبيق ايتديکي اثرلر ... تماشا
اثری اولق اعتباريله اولنری کمالک و حامدک
شعر و صنعت قوقلاسنه بکزه ين بيه سرلرينه ترجيح
ايتمه مک قابل دکلدر .

بردن بره چوق معقول و منطقي کورون
بو مطالعه لر آراسنده، هرکسک قبوله مجبور
اولدینی حقيقتلر واره موفقيتلي تماشا اثرلری وجوده
کتمرهمک نه قدر کوچ برشی اولدینی ادبياتله
علاقه سي اولان هر عقل باشنده آدم بيلير . سوکرا
نامق کمالک، حامدک اصلا صحنه يه قونولاميه جق
اثرلری ياشنده احمد و فيق باشانک جدأ چوق
ملي برجشني و يردی «زور طيب»، «زور نکاح»
کي محصوللرک تماشا اثری اولق اعتباريله - چوق
يوكسک قالدینی محقدر . لکن محقق اولايان بر
شی وارک اوده بو مقايسه مک حالا «آدابه»
اثرلر وجوده کتمرهمک ايچون کافی بر سبب تشکيل
ايتديکي مسئله سيدر .

بکا صورارسه کر، بن بونک سيدنی کمال
و حامدله احمد و فيق پاشا آراسنده کي شخصيت
فرتلرينه اسناد ايتک فکرنديم . کمال و حامد،
اسکی غزل ادبياتنه عکس العمل يامغله برابر،
پک طيبي، اواديباتک عنعنه لرندن بوسبوتون
قورولا ماش صنعتکارلردی؛ ايستر مقاله،
ايستر حکايه، ايستر تماشا اثری، هر نه يازارلرسه
يازسينلر، شاعرلکدن واسکی شعر عنعنه لرندن
آيريلاميسورلردی . حال بوکه چوجوقلقدن بری
تماشا حياتنه و تماشا ادبياتنه آليشقين اولان،
غزل و قصيده ادبياتيله، شاعرلکله علاقه سي
بولونمايان و فيق پاشا، تياترونک نه دعک اولدینی
اولردن چوق داهاي آکلامشدی . ابوالضيا
توفيق بکک، سامی پاشا زاده سزائی بکک،
مناسقری رفعت بکک، عالی بکک، احمد مدحت
افنديک، شمس الدين ساي بکک، خلاصه او
دورده مملکتده بر تماشا ادبياتی ياراتمغه چالیشان
بو غيرتلي آدملرک اثرلری ده کمال و حامدک کيلر
کي بسيط، ابتدائی بر ماهيته ايدی . رومان
نامه - اسکی ماصل کتابلرينه کوره نه قيق اعتباريله
چوق يوكسک اولقله برابر رومانه بکزه مکدن
اوزاق - «انتباه»، «جزی» کي اثرلر چيقدینی
اشاده، تماشا اثرلرينک بوندن داهاي متکمل
اولايله سنه ناصيل احتمال و بيلير ! آتجاق،
شونی ده اعتراف ايتدی که، اودورک «نه قيق»
اعتباريله چوق ابتدائی، چوجوقه اثرلری،
عموميتله، اوزمانک هيچانلرينی ياشاتور، يکی
حياته کيرمک ايسنه ين بر ملتک غيالي روحنه
مکس اوليور، خلاصه يوكسه لنه ياشاتان بر
عامل ماهيتی آليوردی . اگر نامق کمالک
ياراندینی او جانلي و صمبي ادبيات استبدادک
قار، قوروق نصيقتي آئنده صولفون، بدین،
ئولودوروجی بر ماهيت آلامسه يدي، بالخاصه تماشا
ادبياتی بوسبوتون اورته دن قالماسه يدي، بو

کوکسه دايدی، بر تماس قدر خفيف قوتيله
صيقدي، صيقدي . بو اشاده باباک قاشلری
قالديروب :

— ارتق براق اديديکني خاطر لايورم صوکره
تکرار جي قومشو اوينه کوتوردلر، انتمک قايدينک
اشيکندن چيقارکن يورکک تا ايچنده دايايله ماز
بر شيک قويديني دويدم، اشته ايلک دفعه بر
حزندن دولاي اوزمان آغلام، و ايلک دفعه
اوکجه بو حزن صباح قدر سوردی، ايچي ايلک
دفعه درن درن اووقت چکدم .

بو خاطر لریمی اکلادينم بر ارقداشم :
— پک اعلا، بونلرک هانکيسي دها زياده
خوشک کيديور .. ديه سوردی .
— حزنله حسرت، ديدم .

زيرا بونلر قليده برر کرک کي قاليور،
بونونده حزن و حسرت دويدنم وقت طيق او
اوزمانکي کي . بونلر بکا چوق اسکی، مسرتدن
بيله اسکی، مونس و محرم کليور .

فالح رفقي ۳۳۰

ادبي حرکتلر

«آداتاسيون» مراقی

«آداتاسيون» کله سي بزه او قدر يابانجي که،
سنه لر دن بری قوللايله ماسنه و غماً حالا تورکجه
مقابل تعين ايدمه دی . بونون، اسملری
دکيشد بيله روك کوياملي حياته اويدورولان فرک
بوزمه سي تماشا اثرلرينه حالا «آدابه» عنوانی
ويريليور؛ و بونوع اثرلر بزه کي تماشا ادبياتک
هان همان بوزده دوقسان تشکيل ايديلور . لکن،
«دارالبدایع» ک شيمدی يه قدر صحنه يه قويدینی
محدود اثرلر نتيجه سنه ارتق بوقولای وساخته
ادبياتک افلاسنه حکم ايديه بيليرزه . انه قلم آلان
هرکسه قولايجه تياترو مؤللی عنوانی ويردبره
بيلن بو اصولک افلاسی، اوکي مؤلفلری براز
دوشوندورسه بيله، ادبيات ايچون بويوک بر
سعادتدر !

بزه «آداتاسيون» اصولنک بعض حرارتي
مدافعلری اولدینی پک اي بيليورم، حتی اولنری
بو ياکليش نتيجه سي سئوق ايدن مطالعه لره ده
آشای يوقاری واقفم . باقيز بو خصوصده کي
محا که سلسله لری ناصيلدر : «تياترو» ادبياتک
اک مشکل بر شعبه سيدر؛ اونک نه قيقکي ايجه
اوکره مک ايچون اوزون بر عمارسه ايستر . بزم
مؤلفلره بو عمارسه اولما دینی ايچون، يازدقلری
اثرلر، نامق کمالدن حامده قدر، عموميتله صحنه يه
قونولاميه جق و قونولسه بيله تحمل ايديله ميه جک
قدر ايتدايدير . بونک ايچون شيمدکيک آداتاسيونله